

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն. Տ. Ե. Ս. Ո. Ի. Թ. Ի. Ի. Ն.

Ազգիս Վեհ՝ Հայրապետ բարեհաճեցաւ ամսոյս 9 ին շքեղ եւ փառաւոր հանդիսիւ ի բարձր աստիճան Եպիսկոպոսութեան վերածել հետեւեալ բարեշնորհ վարդապետները, այն է Լիմ՝ անապատի վանահայր Պօղոս վարդապետ Մէլիքեանց, Կուտինայի Առաջնորդ Գէորգ վարդապետ Դերձակեան, Մայր Աթոռոյս միաբաններէն՝ Յովհաննէս վարդապետ Տաթեւացի, Գանձակու Յաջորդ Թագէոս վարդապետ Տէր-Դանիէլեանց, Ստեփաննոս վարդապետ Մխիթարեանց, Արիստակէս վարդապետ Սեդրակեանց եւ Փոխ — թեմակալ Երեւանայ Գէորգ վարդապետ Սուրէնեանց։

Նաո կողմերէն բազմախուռն ազգայինք ներկայ էին սոյն մեծաշուք հանդիսի։

Յետ ձեռնադրութան Վեհ՝ Հայրապետ ցվերջ Ս. Պատարագի ներկայ եղաւ կանգնելով Հայրապետական Աթոռում։

Հոգեղգօն նորաստեղծ Եպիսկոպոսներին շնորհաւորելով՝ կցանկամբ Ս. Հոգւոյ ամենակարող զօրութեան օթանդակութիւնը իւրեանց նոր ցտանձնած բարձր Առաքելական պաշտօնի մէջ ունենալիք եկեղեցաշահ եւ ազգօգուտ ձեռնարկութիւններում պարգերես եւ արգիւնաւոր հանդիսանալոյ համար։

Ս. ՄԻՒԹՈՆԻ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԵՍ.

Ինչպէս պաշտօնական ծանուցմամբք Արարատ ամառոցոյս միջոցաւ յամսոց հետէ կանխաւ յընդհանուրս հրատարակած էինք, եւ մեր սիրելի Ազգայնոց հրաւէր կարգացած, նոյնպէս որոշեալ օրը՝ այսինքն Մայիս ամսոյս 16 ին յաւուր տօնի Հոգեգալստեան՝ Վեհ՝ Հայրապետ Ազգիս կատարեց Ս. Միւռոնի օրհնութեան մեծաշուք եւ փառաւոր հանդէսը, որի նկարագրութիւնը աստանօր կիութամբ ամփոփել՝ իբր կանխաբան՝ մի համեստ՝ հարեւանցի խորհրդածութեամբ հանդերձ։

Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ մեծաշուք՝ սրբապարաւ եւ նուիրական հանդէսներէն մին եւ նշանաւորն է

Ս. Միւռնի օրհնութիւնը՝ զոր կը կատարէ ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետ, եւ ըստ արդի բաղմացրիւ եւն հանգամանաց Ազգիս՝ հարկաւ Միւռնօրհնութեան հանգէսը Հայ Ժողովրդեան համար ունի ինչպէս կրօնական, նոյնպէս ազգային եւ բարոյական լեւե՛՛՛՛՛ խորհրդաւոր եւ համազգային նշանակո՛ւթիւն եւս:

Ս. Էջմիածինը իւր՝ իւր հազար վեցհարիւրամեայ բազմօրկած գոյութեան ընթացքում՝ ինչպէս շատ պարագայից մէջ, նոյնպէս մանաւանդ վերջին դարերում՝ ըստ ազգայնոյն եւ ըստ կրօնականին նուիրական գիրք բռնած է եւ փրկութեան խարխիւ հանդիսացած կեդրոնական պարտաւորութեամբք լծորդեալ, առ որ մինչեւ ցայսօր գրաւուած եւ յառած են քաղաքականապէս քայքայեալ եւ ի սփիւռս աշխարհի տարացրուեալ հայ Ժողովրդեան աչքն ու միտքը, որովհետեւ եղած է միանգամայն բարոյական եւ կրօնական հաւ, որ պահպանել է Հայ - ազգի միութիւնը պատահելով եւ յաղթելով բազմախուռն փորձութեանց՝ խոչնդոտներու եւ ձախորդութեանց: Զպէտք է մոռանալ, որ այն Բաբը Դերքն ու Նախնականութիւնը, որը Ս. Էջմիածին երկար դարերէ ի վեր ունեցել է եւ ունի, ծնունդ եւ հետեւանք է այն կրօնական եւ բարոյական բարձր հեղինակութեան եւ մեծ ազդեցութեան, որ գործել է նա Հայ - ազգի կրօնական եւ ազգային կեանքի վերայ:

Հայ - ազգը իւր Եկեղեցւոյ, Քրիստոնէական կրօնի եւ ազգութեան՝ եւ նոցա պաշտպանութեան դասերը միասին է սովորել, ուստի նա իւր ներքին եւ արտաքին բոլորանուէր ջերմեռանդութեամբ Ս. Եկեղեցին արեամբ չափ պաշտելով եւ պաշտպանելով՝ պաշտած է համարում իւր ազգութեան փրկարար ապաստանարանը:

Այս եւ շատ մի այսպիսի ուղիղ եզրակացութեան կգար անշուշտ ամեն մի փոքր ի շատէ զարգացած ու Հայի անցեալ ու ներկայ կեանքի պատմութեան տեղեականն, եթէ յաջողէր նմանականատես լինել այն բիւրաւոր հայ բազմութեանը, որ վերոյիշեալ տպաւորութիւններէ եւ զգացումներէ ստիպեալ՝ շտապած էր ներկայ լինելու Ս. Միւռնի օրհնութեան ազգային — կրօնական հանդիսին աստի Մայր Աթոռս, եւ այս առթիւ հեռաւոր եւ մերձաւոր ազգայինք միմեանց հետ կծանօթանային, միմեանց վերայ քիչ — շատ ահանատես՝ գողափար կկազմէին, իրերաց

հետ սիրտիր գրկախառնութեամբ մի նոր յարաբերութեամբ հշտդկապուէին եւ միմեանց վերայ կգուրգուրային:

Կառնանք այժմ հանդիտի նկարագրութեանը:

Սառսառանի, Պարսկաստանի, Տաճկաստանի եւ այլ հեռաւոր եւ մերձաւոր քաղաքներէ եւ գիւղերէ ամեն կարգի եւ աստիճանի մերազնեայ սեխտաւորը գեռ Մայիսի սկիզբէն սկսած էին գալ ժողովուիլ աստ ի Մայր Աթոռս այնպիսի բազմութեամբ, որ Ս. Միւռնի օրհնութեան նախընթաց օրը Ս. Էջմիածնի ոչ միայն հիւրատուններն ու Միաբանից մեծ մասի սենեակներն՝ ինչպէս նաեւ ուրիշ դանազան խուցեր եւ տնակներ՝ լցուած էին նրանցով, այլ եւ Վաղարշապատի մէջ չկար առնի յարում միջին թուով իջեւանած չլինէին 15 — 20 եւ աւելի հոգի: Ս. Էջմիածնի ներքին եւ արտաքին պարտապաշտանն ու գուրը վրաններով ծածկուելուց յետոյ՝ տակաւին Վաղարշապատի հրապարակներն ու փողոցները կոխտային արանց, կանանց, մեծաց եւ փոքունց հայ սրերոյ խուռն եւ խիտ բազմութեամբ տեղական եւ շրջակայ գիւղօրէից բնակչօք հանդերձ, որոց ամենից թիւը հաւանականագոյն էր կարծել, որ երեսուն հազարից աւելի էր:

Ս. Միւռնի օրհնութեան հանդէսը խիապէս սկսաւ նախընթաց օրը, երբ Արքայապետն Հայրապետը եկեղեցական մեծաշուք հանդիսիւ իջաւ յեկեղեցի:

Երեկոյեան ժամերգութեան ժամանակ ռուս ղրմաւորներն նուագածուններով հանդերձ հանդիպակաց եւ երկու երկու կարգ շարուած էին յաջմէ եւ յահեկէ՝ Վեհարանից մինչեւ Տաճարի ներքը Իջման սեղանայ առաջ՝ Վեհ. Հայրապետին եւ հանդիսին ճանապարհ տալոյ եւ բարեկարգութիւնը պահպանելոյ համար խուռն բազմութեան մէջ:

Հանդիսին յաւաքընթաց էին կաթուղիկոմական երկու կարմրաթիկնոցաւոր շաբլէնէր գնաագլուխ ցուպ ի ձեռին: Սոցա կրհեաւելին Վեհարական ձեմարանի սաներն երկկարգ յաջմէ եւ յահեկէ: Ապա միագոյն՝ դեղներանգ՝ կիսալասեայ ժամաշապիկներ հագած դպիրք, որ ձեմարանի երգիչ սասանողներէն եւ աշակերտներէն կրողկանային, եւ քաղցր եղանակաւ կերգէին «Որ ղշնորհն ասոս-ասոյն» շարականը: Նոցա ետեւէն կերթային Աբեղայք, Վարդապետք եւ Եպիսկոպոսունք՝ նոր պատրաստուած

դեպնագոյն՝ գիտակեայ՝ միատեսակ շուրջառնեցող՝ Այս երկու շարքերի միջից կերթային՝ սկզբում՝ մէջտեղը ունենալով ձողաբարձ մեծ խաչը, խաչակիրք, խաչվառակիրք եւ ջահնկալը, եւ սոցա ետեւէն չորս Վարդապետք բուրվառակիրք՝ աւագ սարկոււադի զգեստներով՝ յեառնթաց բուրվառելով կինկարկէին Ա. Հայրապետին, Արը (առջեւ օրը — երկու քովերէն — ունենալով Հայրապետական գրոշակաւոր խաչ եւ Պաւագանը — զորս բարձրացուցած էին շուրջառագեւտ երկու վարդապետներ — եւ սոցա մէջտեղը սպիտակ կերպասեայ սնկեթել բանուած եւ ծոպաւոր Հայրապետական Քօյր՝ երկու սարգաւազունը չորս անկիւններէն բարձրացուցած առջեւէն կտանէին, եւ յետ սոցա երկու կերտնակիրք,) ԱմոհՏօմանոյ ներքեւ՝ շուրջառ առած՝ Պաւագան եւ խաչի ձեռին՝ խաչակնքելով կօրհնէր երկու կողմից Ժողովարդը եւ մեղմընթաց յառաջ կգնայր դէպի Ա. Տաճարն։ Երկու Եղիսկոպոսունք բռնած էին Վեհափառ Հայրապետի շուրջառի քղանցքը։ Յետուստ Հայրապետի կգայր Կաթուղիկոսական Պաւագանակիր Եղիսկոպոսն Հայրապետական Յուպնի ձեռին բարձրացուցած, յետ որոյ չորս քշոցաշարժ գպիրք։

Զանգակահարութեանց գորգիւնը Պարաց քաղոր եղանակաց հետ միախառնուելով՝ սրտաշարժ եւ պատկառելի տեսարան կկազմէին եւ զգայուն սրտերը զգածուած եւ յափշտակուած հոգեզմայլ բարեօրոշուածութեամբ եւ ազգային ոգեւորութեամբ յարտասուս կշարժէին։ Միթէ՞ հնարաւոր էր՝ որ Հայի սիրտը չթրթուար եւ չբարախէր ի խնդ, չհրճուէր այս հոգեզմայլ եւ փառահեղ հանդէսը տեսնելով եւ չզգածուէր հազար ու մի տեսակ նուիրական գաղափարներով եւ ջերմեռանդն զգացմամբ հրապուրուած։

Թափօրը ի Տաճարն մտնելով՝ գպիրք Հրաշափառ Աստուծոյ շարականը երգեցին։

Վեհ. Հայրապետ Աւագ Աեղանոյ առաջն հասնելով՝ բարձր եւ գրուիչ ձայնով առաց Աւրաի Էղէ եւ սաղմոսը եւ ապա Պահպանչոյ օրհնելով զԺողովուրդն՝ դարձաւ ի փոքր Ատեան եւ կանգնեցաւ Հայրապետական շարժական Աթոռոյ առջեւ, ու գպիրք քաղցրաձայն երգեցին Հոգեգալստեան նախատօնակի Առաքելոյ Աղանոյ Համբարձին։ Ապա արձակման Աւետարանը կար-

դացուեցաւ եւ Վեհ. Հայրապետ Հայր Բէր եւ Օրհնէալ+ Էղէրու+ը ասաց եւ արձակեցաւ եկեղեցին:

Նորին Սրբութիւն ըստ սովորականին Եպիսկոպոսներէ առաջ-
նորգուած՝ ելաւ յեկեղեցւոյ եւ բազմախուռն ժողովուրդը յա-
ւէտ օրհնելով՝ ըստ կարգին շարուած զինուորաց մէջէն անցնե-
լով՝ ելաւ Վեհարանը: Երբ զօրաց շարքին մէջ զինուորական
նուագախումբը եւս ռուսական ազգային երգը կգեղգեղէր:

Յերեկոյին մեծ գանգալատան առջեւ համայն Միաբանութիւն
Հսկո՞ճ կատարեց ի ներկայութեան բազմախուռն բազմութեան
ժողովրդոց:

Հետեւեալ օրը ճաշու ժամը սկսաւ (առաւօտեան ժամի ար-
ձակմանէն իբր 2 ժամ՝ յետոյ) ժամը երկուքին -- ըստ եւրոպա-
կանին 9 ժ. 10 ր:

Ս. Պատարագի Ողջոյնը չսկսած՝ ընդհատեցաւ ժամերգութիւ-
նը եւ սկսաւ Միւռնոհօրհնութեան հանդիսի թափօրը:

Զինուորական կարգապահութիւնը երեկոյեան նման էր: Իսկ
ժողովրդեան բազմութեան ու բարեպաշտութեան չափ չկար:

Թափօրի առջեւէն կերթային շա՞նք, ապա խաչ, խաչվառք,
ջահք. յետոյ երգեցիկ դպիրք, եւ ապա բոլորովին զգեստաւո-
րեալ երկուտասան Եպիսկոպոսունք ի ձեռս ունելով մի մի
Սրբութիւն ըստ սյսմ՝ կարգի:

Աջ կողմի կարգում.

Սերովբէ Եպիսկոպոս Արարատեանց՝ զճաճանչաւոր Խաչն, յո-
րում է Կենաց Փայտ.

Մեսրոպ Եպիսկոպոս Սմբատեանց՝ զԱջ Ս. Լուսաւորչի.

Գրիգոր Եպիսկոպոս Աղափիրեանց՝ զԱջ Ս. Յակոբայ Մծբնայ
Հայրապետի.

Գէորգ Եպիսկոպոս Կուտինայու՝ զՄիւռնակիր Աղաւնին.

Թադէոս Եպիսկոպոս Տէր Դանիէլեանց՝ զնիւթս ծաղկանց.

Գէորգ Եպիսկոպոս Սուրէնեանց՝ զՍ. Աւետարան.

Զախ կողմի կարգում.

Մկրտիչ Արքեպիսկոպոս Բաբամեանց՝ բարձեալ էր զՍ. Գեղարդն.

Երեմիա Եպիսկոպոս Աւագ լուսարար՝ զմասնակիր Աջ Թօմայ
Առաքելոյ.

Ներսէս Եպիսկոպոս Խուտալերտեանց՝ զմասնակիր Աջ Թա-
դէոս Առաքելոյ.

Պօղոս Եպիսկոպոս Լմայ՝ զմասնակիր Աջ Արիստակէս Հայրապետի:

Ստեփաննոս Եպիսկոպոս Մխիթարեանց՝ ՂԱլասանն:

Արիստակէս Եպիսկոպոս Սեդրակեան՝ զԽաչն Գետադարձի (Պետրոս Կաթողիկոսի):

Յետ սոցա՝ բուրվառիչներու գրեթէ քովէն հայրապետական գրօշակաւոր Խաչն եւ Գաւազանն ի ձեռս բարձրացուցած՝ շուրջառագգեստ երկու վարդապետք, եւ չորս վարդապետք սարկաւազական շապիկներ հագած երկու կերոնակիրներու առջեւէն՝ յետընթաց կբուրվառէին Վեհ. Հայրապետին, որ Ամպհովանւոյ ներքեւ ամբողջ զգեստաւորեալ եւ Խաչ եւ Գաւազան ի ձեռին կօրհնէր զԺողովուրդն: Հայրապետի քղանցքները բռնած էին: Ետեւէն կգար Գաւազանակիր Եպիսկոպոսն Հայրապետական Յուպն ի ձեռին բարձրացուցած եւ յետ նորա Քշոցակիրք:

Դպիրք սրտաշարժ եղանակով կերգէին Ոյ ՂԶԻՐԿԱՆ ԽԱՅԻՆ ԶԱՐԱԿԱՆԸ:

Զանգակները կհնչէին:

Բազմութիւնը չորս կողմը՝ հրապարակում եւ կտուրներում, մինչեւ ծառերի վերայ խռնուած էր: Բարեպաշտ Ժողովրդեան եւ ուխտաւորաց հոգեւոքանչ զմայլմանց եւ զգացմանց արտափայլումը արտասուաց հեղեղներով խառնուած մի սրտաշարժ տեսարան կներկայացնէր: Եւ հանդիսի վեհութեան հետ օգոյս պայծառութիւնը եւս դաշնակցած էր:

Վեհ. Հայրապետ տեսնելով իւր համախմբուած սիրելի դաւակաց ջերմ եռանդը եւ բարեպաշտութեան սիրալիր արտայայտութիւնքը՝ հայրական գուրգուրանօք զգածուած կխաչակնքէր եւ կօրհնէր իւր բազմախուռն որդիքը եւ դստերքն ի Քրիստոս:

Երբ թափօրը մտաւ ի Ս. Տաճարն՝ դպիրք սկսան երգել ՀԵՐԱՔԻՄ ԱՌԱՊԵՐԻ, մինչեւ Վեհ. Հայրապետ բարձրացաւ աւագ սեղանը եւ երկու կողմը շարուեցան Եպիսկոպոսունք եւլն:

Անմիջապէս սկսաւ Միւռնօրհնութեան արարողութիւնը, որ ըստ կարգին կատարուելով, երբ կաթսայի կափարիչը բացուեցաւ եւ Վեհ. Հայրապետ ծաղկանց նիւթը եւ Պալասանը ի կաթսայն պարպելէ զինի՝ Առաւելոյ Աղաւնոյ շարականը երգելով հին Միւռնօնը խաչանիշ կհեղոյր ի կաթսայն, Քշոցները կշարժէին եւ զանգակաց ձայները եւ հրացանաձգութեանց արձագանքը եր-

կինքը կգորգեցնէին: Յիշեալ շարականի երեք տուներու հետ երեք անգամ Միւռոնի հեղումն եղաւ, իւրաքանչիւր տունը մի մի անգամ երգելով: Ապա Օրհնէացի երգելով եւ երիցս կրկնելով, նախ Ս. Կենաց Փայտով, ապա Ս. Գեղարդով եւ վերջը Լուսաւորչի Ս. Աջով Միւռոնի մէջը խաչանիշելով օրհնեց (նոր Միւռոնը) եւ ըստ կարգին վճարելով բոլոր արարողութիւնը աւարտեց Ս. Միւռոնի օրհնութիւնը՝ Պահպանելով կնքելով հանդէսը:

Անմիջապէս սկսաւ Ողջոյնը եւ Ս. Պատարագի շարունակութիւնը, եւ Վեհ. Հայրապետ ողջոյն տուաւ, կաթսայն համբուրեց եւ իջաւ ի Ս. Գեորգեան պահարան եւ Մասանց խորանում զգեստը հանելով՝ ելաւ եկեղեցիէն եւ միշտ իւր որդիքը խաչակրնքելով եւ օրհնելով գնաց ի Վեհարան:

Ժողովրդեան ոգեւորութիւնը եւ մխիթարութիւնը չափ ու սահման չունէր:

Ինչպէս նախընթաց Ուրբաթ եւ Շաբաթ՝ նոյնպէս եւ Միւռոնօրհնութեան օրը զինուորական նուագաժողաց խումբը պարբերաբար կնուագէր, երբեմն Հայոց ազգային երգերի եղանակներ եւս կցորդելով, եւ այսպէս ժողովրդական ուրախութեան մի շարժառիթ եւս կյաւելոյր:

Միաբանական սեղանատանը ընդհանուր հացկերոյթ եղաւ: Բարեմաղթութիւնք, ազգային երգեցողութիւնք եւ հրացանաձգութիւնք կեցեաներով միացած էին:

Յերեկոյին լուսավառութիւն եւ հրախաղութիւն եղան: Փոխն ի փոխ կերգէին ձեմարանի երգեցիկ խումբը եւ զինուորական նուագախումբը կնուագէր: Եւ աստուածային շնորհ կարելի է համարել այս քանի աւուրց մէջ մերթ ընդ մերթ անձրեւելը, որ օգոյ մաքրութեան եւս կնպաստէր, ինչպէս նաեւ նոյն երեկոյին հանգիսի վերջանալուն մօտ՝ տեղատարափ անձրեւեց կէս ժամու չափ եւլն:

Այսպէս վերջացաւ Ս. Միւռոնի օրհնութեան մեծափառ եւ կրօնական — ազգային մեծ հանդէսը, եւ ուխտաւորք մի քանի աւուրց մէջ հետ զհետէ Միւռոնի կաթսայն համբուրելով մեկնեցան Մայր Աթոռէս իւրեանց տեղերը, ի գեղեցիկ տրամադրութեամբք եւ ջերմեռանդն սիրալիր զգացմամբք առ միակ պարծանաց Տունն ազգիս Ս. Էջմիածին:

Մխիթարական եւ յիշատակութեան արժանի է՝ որ այս հանդիսում՝ արտարոյ կարգի բաղմութիւն գտնուելով՝ ոչ Տաճարի մէջ եւ ոչ դուրսը՝ մի ծանր անցք եւ սրտակոտոր դէպք չպատահեցան, որ մեծ պատիւ կրէրէ Հայոց, եւ հոգեւոր — ազգային մխիթարութեանց եւ անմեղ ուրախութեանց սահմանէն դուրս ոչ ինչ չէր կարելի նշմարել:

* *
*

Մայիսի 23 ին արժանաւայել փառաւոր հանգիսիւ Ս. Էջմիածնում՝ կատարեցաւ Ազգիս Վեհափառ Հայրապետի Օծման Ժե. րդ Տարեգարձը ի ներկայութեան բաղմութիւ հայ ուխտաւորաց՝ եկեղեցականաց եւ աշխարհականաց, որք եկած էին Ս. Միւռոնի շնորհաբաշխութեանը մասնակցելու համար: Առաւօտեան ժամասացութիւնը աւարտելուց յետոյ՝ ժամ 1 1/2 ին (9) Միաբանական Ուխտը ի ներկայութեան բաղմութիւ ուխտաւորաց Ս. Հայրապետի համար սովորական Մաղթանք կատարելու ժողովեցան Վեհարանի առաջ, Մաղթանքից յետոյ մատենան ի համբոյր Սուրբ Աջոյ Վեհ. Հայրապետի նախ՝ Միաբանական Ուխտը, ապա ձեմարանի սանուհքը իւրեանց Տեսչի եւ Ուսուցչաց հետ միասին եւ Մայր Աթոռոյս Ժառանգ. Ուսումնարանի աշակերտք, այնուհետեւ Պաշտօնակալք Ս. Սինօգի եւ այլք, եւ վերջը Վաղարշապատի երկսեռ դպրոցաց ուսանողք եւ ուսանողուհիք իւրեանց ուսուցչաց եւ ուսուցչուհեաց հետ միասին:

Մեծ տպաւորութիւն գործեց ամենի վերայ Ս. Հայրապետի այն մի քանի սրտառուչ խօսքերը, յորս յիշելով իւր կարեաց չափ եւ ըստ շրջապատող հանգամանաց՝ ինչ աստիճանով իւր պարտուց կատարումն առ Հայ - Ազգն ու եկեղեցին՝ կիրախուսէր Միաբանական Ուխտը ասելով « Զանացէք անձնուիրաբար սիրել եւ ծառայել իմ՝ սիրելի Ազգին, որին ես իմ կեանքիս մէջ միշտ ծառայած եմ, ծառայումեմ եւ պիտի ծառայեմ՝ քանի որ ողջ եմ, ամենն՝ ինչ որ անձնական է՝ զոհեցէք նորա օգտին »:

Կէսօրին Մայր Վանուցս Միաբանից սեղանատանը վայելուչ ճաշ պատրաստուած էր հարիւրաւոր հիւրերի համար: Ծաշելու ժամանակ Վեհափառ Հայրապետի կենաց, Էջմիածնի հաստատութեան եւ Ազգի կենաց եւ յառաջագիմութեան համար ուրախութեան բաժակներ դատարկուեցան, որոց վերայ համա-

ռօտակի տտեհաբանեցին Գեր. Մկրտիչ Արքեպիսկոպոսն Բարամեանց եւ Սերովբէ Եպիսկոպոսն Արարատեանց, որոց հետեւումէին ներսից՝ Ժառանգաւորաց դպրոցի աշակերտաց քաղցր ազգային երգերը եւ դրսից՝ հայ կորիճներէ հրացանաձգութեանց դղրդիւնները: Ի հարկէ ձեմարանը եւս իւր կողմից արժանապէս կոտնէր իւր Վեհ. Հիմնադրի Յժման Ժե. քգ Տարեգարծը իւր սաների, Պ. Տեսչի եւ Ուսուցիչներէ հետ միասին գեղեցիկ ճառախօսութեամբք եւ երգեցողութեամբք:

Երեկոյեան լուսավառութեան եւ հրախաղութեան հանգէս կատարեցաւ եւ ձեմարանի սաներն մինչեւ ժամը 2 (9) ազգային սրտաշարժ երգերով ուխտաւորաց բազմութիւնը մխիթարելով, ի վերջոյ մեծ զանգակատան առջեւը իւրեանց գիշերային հանգստեան աղօթքը մատուցին եւ մեկնեցան ի ձեմարան, եւ ժողովուրդն եւս յիւրաքանչիւր տեղիս:

ՅՕՐԱԳՐՈՒԹԵՆԷ ՍԻՆՈԳԻ.

21 Մայիսի 1882 ամի: Սինօզ Սրբոյ Էջմիածնի օրագրութեամբ ի 12 Ապրիլի տարւոյս եզրակացոյց՝ զՅովհաննէս քահանայն Թեմուրազեանց ի պատճառս անզուսպ գնացիցն եւ ազգի ազգի կատարեալ անկարգութեանցն լուծել ի կարգէ քահանայութեան եւ դասել ընդ աշխարհականս, եւ հրամանագրութեամբ ի 12 Ապրիլի Թ. 982, պատուիրեաց Կոնսիստորիային Վրաստանի ածել զվճիռ Սինօզիս ի կատար:

Այլ որովհետեւ յիշատակեալ քահանայն, որպէս յայտնի եղեւ Սինօզիս, զտանիւր յերեւան քաղաքի, ուստի եւ զրութեամբ ի 13 Ապրիլի Թ. 1007, խնդրեաց ի քաղաքական ոստիկանութենէ Երեւանայ զքահանայն զայն առաքել ընդ յատուկ անձի ի Տփլիս եւ յայնձնել ի տնօրէնութիւն Կոնսիստորիայի Հայոց տեղւոյն եւ առաջադրութեամբ ի նոյն թիւ Թ. 1006, պատուիրեաց Փոխանորդին Երեւանայ առաջի առնել ոստիկանութեան զհարկաւորելի քանակութիւն ծախուց առաքման նոցա, զորպիսին թէ եւ մատուցեալ է ոստիկանութեան, որպէս հաւաստի առնէ Կոնսիստորիայն Երեւանայ, այլ սակայն ոստիկանութիւնն Երեւանայ տակաւին չէ ածեալ ի կատար զգրութիւն Սինօզիս, եւ Յովհաննէս քահանայն՝ որպէս զեկուցին Անդամք Սինօզիս, ինքնազուխ շրջի աստանօր համարձակ ի պարտպի վանացս Էջմիածնի, ուստի եւ հրահրէ: զՅովհաննէս քահանայն Թեմուրազեանց ածել յԱտեան Սինօզիս եւ համաձայն նախկին եզրակացութեան Սինօզի, յետ ընթեռնոյ նմա զարարս նորա ի նախկին օրագրութեան, լուծել զնա ի կարգէ քահանայութեան արկանելով եւ անդէն բառնալով ի նմանէ զփոխն (որ եւ կատարեցաւ), մերկացուցանելով յեկեղեցական հանդերձիցն, պատուիրել ազանել այսուհետեւ հանդերձ աշխարհականի, եւ թողուլ ի կամս անձին, զորմէ եւ վասն տեղեկութեան ծանուցանել Կոնսիստորիային Վրաստանի՝ պատուիրել տնօրինել զարժանն վասն դասելոյ զնա ընդ հարկատուս. իսկ զընթացից քաղաքական ոստիկանութեան Երեւանայ՝ ծանուցանել նահանգապետին Երեւանայ եւ խնդրել տնօրինել զարժանն վասն յետս դարձուցանելոյ զառաջի արարեալ ի Փոխանորդէն Երեւանայ զգրաման առ նոյն Առաջնորդն, որում եւ ծանուցանել զվերոյգրելոցն ի լրումն առաջադրութեան Սինօզիս ի 13 Ապրիլի Թ. 1006: Իսկ ի գիտութիւն եւ ի զգաստութիւն բոլոր հոգեւորականաց Հայոց՝ տալ տպագրել յէջս Արարատ Ամսագրոյ: